

*Bijeenkomst Oplossingsteams
Ruimte voor Initiatief, 27 juni 2017
een impressie*

Die Amsterdammers

*Het is een misverstand dat de gemeente de stad bouwt
Amsterdammers maken deze stad
Amsterdammers geven deze stad smoel
En wij als gemeente helpen daarin
Creëren randvoorwaarden om die stad te laten zijn
wat ie is
Niemand kan meer in zijn eentje een
oplossing vinden voor wat de stad nodig heeft waar
we voor staan
We moeten alles integraal aanpakken en daarom
hebben we elkaar zo hard nodig
Om sámen tot die best denkbare
oplossingen te komen.*

Als je niet beter zou weten, zou je denken dat bovenstaande tekst een mooi, en misschien zelfs heel oud gedicht is. Een gedicht dat dat wat Amsterdam zo authentiek maakt, uitstekend weergeeft. Het is echter het intro van een korte film over Ruimte voor Initiatief (RvI), waarbij Sjoukje Alta (Stadsdeelsecretaris Amsterdam Oost en ambtelijk opdrachtgever van Ruimte voor Initiatief) vertelt wat dit initiatief behelst.

Maatschappelijk initiatief en samenwerking daarin met de gemeente Amsterdam heeft een lange voorgeschiedenis. In 2016 kreeg het de huidige vorm middels een Ambitie van het college: Ruimte voor Initiatief. RvI helpt de ambtelijke organisatie om met maatschappelijke initiatieven van Amsterdammers aan de slag te gaan. Daartoe zijn zes systeemoplossingen gedefinieerd, ten behoeve van de uitvoering van maatschappelijke initiatieven.

Deze systeemoplossingen zijn:

- 1) Integrale financiering
- 2) Verduurzaming informele zorg

- 3) Experimenteren met Right to Challenge
 - 4) Ondernemen in/uit uitkering
 - 5) Toegankelijker maken vastgoed
 - 6) Samenwerken aan leefbare wijken
- Zie de bijlage voor toelichting en bijbehorende casussen.

Elk vraagstuk heeft een eigen oplossingsteam. Een duo van een resultaat verantwoordelijke eenheid (RVE)-directeur en een gebiedsmanager, met daarnaast maatschappelijk initiatiefnemers en andere betrokkenen. Doel van de teams is de vraagstukken co-creatief en structureel aan te pakken.

Bijeenkomst

Op 27 juni komt een groot deel van de mensen van deze teams samen in Zoku. Zoku bevindt zich op de Weesperstraat en is onder meer een hotel en ontmoetingsplaats. In een loft op de zesde verdieping, met prachtig uitzicht over de stad, wordt onder leiding van Rienk van Wingerden (teamlid van RvI) in drie rondes de balans opgemaakt.

Sjoukje Alta heet iedereen welkom. Wat eerder begon met afspraken op bierviltjes – vanuit de verwachting dat een bierviltje tot meer leidt dan een dikke beleidsnotitie – moet vandaag tot een duidelijke agenda leiden, stelt ze.

Eerste ronde

Er wordt begonnen met een ronde introductie. Waar staan we nu? De duo's wordt gevraagd op een denkbeeldige lijn met aan de ene kant het cijfer nul en aan de andere kant het cijfer tien te gaan staan. De meesten zijn redelijk positief over de huidige stand van zaken.

Het duo van 'Ondernemen in/uit uitkering' geeft zichzelf een zeven. We zijn aan de slag met meer flexibiliteit voor mensen met een bijstandsuitkering, vertelt Ronald Venderbosch (RVE Werk, Participatie en Inkomen).

Niels Popma (gebiedsmanager Stadsdeel West, betrokken bij 'Toegankelijker maken vastgoed') zegt dat hij het idee heeft dat ze enige tijd geleden nog op nul zaten, en nu grote stappen hebben gezet naar een zeven omdat de juiste gesprekken op gang zijn gekomen.

Frans Vlietman (plaatsvervangend gebiedsmanager Stadsdeel Nieuw-West, betrokken bij 'Samenwerken aan leefbare wijken') twijfelt tussen een vier en een vijf. Er zijn weliswaar stappen gezet, maar Frans zegt dat hij pas tevreden is als er concreet resultaat is behaald. Laurens de Heus (RVE Wonen) vult aan dat de onvoldoende die ze zichzelf geven vooral voortkomt uit de vraag wat de Amsterdammer

tot nu toe van hen gezien heeft. Te weinig vinden ze, en dat moet beter. Mede dankzij RvI lijkt daar wel enige beweging in te komen.

Tweede ronde

Wat betreft Sjoukje moet dat ook de insteek voor de volgende ronde zijn. Hoe kunnen we het verschil voor die Amsterdammer maken? Op een groot vel papier op de muur zijn de systeemoplossingen weergegeven en bevindt zich een tijdslijn. Met behulp van vier items wordt door de teams bepaald waar ze eind 2017 willen zijn. Het eerste item is een zilveren plaatje. Hier wordt op vermeld wat de resultaten aan het einde van het jaar moeten zijn. In de gouden cirkel komt te staan wat het effect is, wat het voor de Amsterdammer oplevert. Wat er nog moet gebeuren moet op de groene plaatjes gezet worden, en op de blauwe wat daar voor nodig is.

De afzonderlijke teams gaan aan de slag, en langzaam wordt de tijdslijn gevuld met diverse ambities.

Derde ronde

Rienk constateert dat de tijdslijn zeer gevuld is. Ronald Venderbosch wenst dat ook het volgende College (in 2018) geld zal vrijmaken voor RvI. Sjoukje hoopt dat dat in ieder geval voor de eerste twee jaar het geval zal zijn, waarna een structurele vorm voor RvI is gevonden.

Bregje Bleeker (gebiedsmanager Noord) is positief over de kansen voor verduurzaming van informele zorg. Initiatiefnemers kunnen straks

overall in de stad rekenen op een betrouwbare gesprekspartner namens OJZ en stadsdeel gezamenlijk, en duidelijkheid over de mogelijkheden voor ondersteuning.

Lourens Loeven (RVE Projectmanagement-bureau, betrokken bij 'Experimenteren met Right to Challenge') vertelt dat zijn team zichzelf bij de introductie een onvoldoende gaf. Ze hebben vervolgens besproken waar 'm dat in zit, en bedachten dat 'Right to Challenge' een te sterke

connotatie met 'strijd' heeft. Ze willen daarom hun naam veranderen. Het gaat tenslotte om samenwerking tussen de burger en de overheid, waarbij een win-win-situatie moet ontstaan die uiteindelijk ook gemeengoed wordt. Sjoukje en Karien van Assendelft (lid kernteam RvI) vinden dat dat onderdeel is van het ambtelijk vakmanschap anno 2017.

Max van Engen (RVE Wonen, betrokken bij 'Samenwerken aan leefbare wijken') vertelt dat zijn ideaalbeeld is dat er een projecttafel per ontwikkelbuurt komt, waar vertegenwoordigers van de gemeente en corporaties en betrokken bewoners aanschuiven, waarbij wordt samengewerkt. Door middel van de stadsdialogen in samenwerking met De Bewonersacademie is dit al in gang gezet. Max vindt dat er veel te overbruggen is. Wij zijn bijvoorbeeld niet in staat om Amsterdams te praten met de Amsterdammers. Amsterdammers begrijpen onze beleidstaal niet. Als wij straks naar huis gaan en Amsterdammer worden, zegt hij, kunnen we allemaal zo een top tien maken van wonderlijke dingen die de gemeente doet. Kortom: wij

moeten meer Amsterdams gaan praten. Daar kunnen we wel begeleiding bij gebruiken – en dat gaat verder dan alleen maar geld, vindt hij.

Sjoukje sluit daarop aan met een anekdote waarbij 21 trainees op IJburg mochten rondlopen, met de opdracht om de buurt niet vanuit een probleem te benaderen. De trainees vertelden haar daarna dat het stempel van ambtenaar hen beperkte om het gesprek met bewoners aan te gaan. Dat ze zich schuldig voelden om, zonder achterliggend probleem, zonder oplossingen aan te hoeven dragen, zo maar ergens buiten rond te lopen, terwijl de zon ook nog eens scheen... Dat leek haast een brug te ver. Als ambtenaar is het soms moeilijk om het zware gewicht van dat hele apparaat met je mee te tillen. Maar als je dat kunt laten vallen, kun je wel degelijk heel interessante dingen tegenkomen, zegt Sjoukje.

Ook Frans Vlietman beaamt dat wanneer je werkelijk met mensen in gesprek gaat, je er achter komt wat er in hun hart en buik leeft.

Iedereen is het er over eens dat er nog wat bruggen geslagen moeten worden. Maar Ruimte voor Initiatief is goed op weg.

Er wordt afgesloten met het filmpje over Ruimte voor Initiatief. Het is [hier](#) te vinden.

Aanwezig waren: Karima Arichi, Sjoukje Alta, Karien van Assendelft, Robby van Beveren, Mary Bezuijen, Bregje Bleeker, Fred Coesel, Max van Engen, Ida de Freitas, Laurens de Heus, Ingrid Janssen, Carina Knol, Lourens Loeven, Nies Medema, Maaïke Miedema, Margriet Nijman, Mirjam Nijpels, Liesbeth Ottens, Niels Popma, Bien Seffinga, Ditte Veerman (verslag), Ronald Venderbosch, Frans Vlietman en Rienk van Wingerden.

Ruimte voor Initiatief

6 systeemoplossingen, 14 casussen

De onderstaande 6 systeemoplossingen betreffen de meest urgente belemmeringen binnen Ruimte voor Initiatief. 14 Casussen - maatschappelijke initiatieven geselecteerd door hun stadsdelen- zijn hieraan gekoppeld. Zo leren de initiatiefnemers van elkaar en met de gemeente en creëren we een bredere beweging waar vergelijkbare initiatieven baat bij hebben.

1 Integrale financiering

Structureel mogelijk maken van financiering van initiatieven die op meerdere maatschappelijke thema's actief zijn. In de gewenste vorm van een paraplusubsidie voor de gehele stad (regeling, middelen en werkwijze) kan snel ingespeeld worden op vragen vanuit buurten. Voor het integrale initiatief Noorderparktrust is met financiering vanuit verschillende RVE budgetten en het stadsdeel een paraplusubsidie voor de komende 3 jaar mogelijk gemaakt. De subsidieverstrekking en de verantwoording achteraf gaan via het gebiedsteam.

Oplossingsduo Carina Knol (RVE Subsidiebureau) / Erik ten Hulsen (Clusterdirecteur Sociaal) en Bregje Bleeker (Gebiedsmanager Noord)

Betrokken casussen

- [Noorderparktrust](#) Noord - Creatieve ondernemers en bewoners organiseren in en om het Noorderpark innovatieve en sociale activiteiten. Deze wijkonderneming heeft als doel de levendigheid in het Noorderpark te versterken en de betrokkenheid van bewoners, ondernemers en bezoekers bij de ontwikkeling van het park te vergroten. In de Noorderparktrust wordt volop geëxperimenteerd met vernieuwende activiteiten, samenwerkingsvormen en verdienmodellen.
- Sociale ondernemingen Zuidoost - Sociale ondernemingen RecyQ, Buurtwerkkamer-coöperatie, emancipatie Coöperatie Amsterdam en de bij hen aangesloten initiatieven van sociaal ondernemers verbeteren werkgelegenheid, sociale samenhang, gezonde leefstijl en milieubewustzijn. Binnen Ruimte voor Initiatief wordt samengewerkt in het bieden van ten minste 196 participatie- en leerwerkplekken voor inwoners van Zuidoost.
- [Secret Village](#) Centrum - Secret Village is een integraal duurzaamheids- en verbeteringsprogramma in het westelijk deel van de Reguliersdwarsstraat en enkele zijstraten. Dit programma wordt uitgevoerd door de Stichting Green City Buzz en heeft als doel verbetering en verduurzaming door pragmatische, schaalbare en integrale showcaseprojecten. De vraag is hoe ervoor te zorgen dat de beperkingen - geografisch en de verschillende financieringsstromen- worden opgeheven en de samenwerking tussen overheid en Secret Village vereenvoudigt.

2 Verduurzaming van informele zorg

Versterken van duurzaam aanbod van informele zorg via professionalisering en financiering en verantwoording in samenwerking met bestaande zorgaanbieders. Nu wordt informele zorg te weinig structureel ondersteund om langdurig hulp te kunnen bieden. De wens is ook om de werkwijze en communicatie tussen RVE Onderwijs, Jeugd en Zorg (OJZ) en stadsdelen met de initiatieven beter af te stemmen zodat het initiatieven duidelijk is wie hun gesprekspartner is binnen de gemeente en wat ze kunnen verwachten.

Oplossingsduo Duco Stuurman (RVE OJZ) en Bregje Bleeker (Gebiedsmanager Noord)

Betrokken casussen

- [Lucas Zorg](#) Nieuw-West - De vraag van Lucas Zorg is om de (informele) zorg in de wijk door buurtbewoners beter mogelijk te maken. Hiervoor is budget nodig. Vervolgstep kan zijn het zoeken naar voorwaarden waaronder de inkoop van formele en informele zorg eenvoudiger te koppelen zijn en Lucas een rol kan spelen als partij in formele zorg.

- Connecting Cultures Zuidoost - Informele netwerken en radio- en tv programma's voor culturele doelgroepen in Zuidoost, waarbinnen mensen vanuit een voor hen vertrouwde omgeving en in hun eigen taal op de hoogte komen van relevante informatie en -zodanig met begeleiding van sleutelpersonen - begeleid worden in dienstverlening, activering, empowerment en wellicht (vrijwilligers)werk.
- [Stadsdorpen](#) Centrum - Een stadsdorp is een initiatief van en voor bewoners in een buurt met het doel modern nabuurschap te bewerkstelligen. In stadsdeel Centrum zijn inmiddels 12 stadsdorpen actief. Bij deze casus gaat het om het onderzoek naar de verschuivende verhoudingen binnen zorg en welzijn. Hoe gaat de overheid om met deze nieuwe vormen van zorg. Als de overheid een deel van de verantwoordelijkheid bij organisaties legt, hoe worden beleidsdoelen dan uitgevoerd?
- CareBnB Zuid - CareBnB is een zorgconcept ontwikkeld door Stadsdorp Zuid in samenwerking met Twijnstra Gudde. Mensen die uit het ziekenhuis komen en nog niet naar hun eigen huis kunnen, kunnen een kamer huren in de buurt bij iemand die lichte informele zorg levert. Professionele zorg zoals thuiszorg wordt op het logeeraadres geleverd. Er wordt gewerkt aan een digitaal platform waarbij vraag en aanbod bij elkaar worden gebracht. Welke belemmeringen er bestaan rondom vergunningen, bestemmingsplannen en andere regelgeving? Ook financiële middelen voor borging op de langere termijn en verbondenheid van het initiatief met bestaande zorgnetwerken wordt onderzocht.

3 Experimenteren met Right to Challenge

Bij Right to Challenge daagt een initiatief de gemeente uit om (een deel) van een reguliere overheidstaak over te nemen inclusief de middelen en verantwoordelijkheden. De gemeente kan ook initiatiefnemers uitdagen om een reguliere taak over te nemen. Er wordt binnen de gemeente op kleine schaal geëxperimenteerd met Right to Challenge. Echter, er is nog veel terughoudendheid om reguliere taken van de overheid op een andere wijze dan reguliere aanbesteding, uit te laten voeren door bewoners, buurtpartijen en (buurt)ondernemers.

Oplossingsduo Lourens Loeven (PMB) en Mirjam Nijpels (Gebiedscoördinator West)

Betrokken casussen

- Jongerenwerk Oost - Het ontwikkelen van een Jongerenbod door diverse partijen in de Indische Buurt is ontstaan vanuit het idee dat jongerenwerk beter georganiseerd kan worden. Stedelijk wordt er alleen gewerkt met vaste partijen en is er minimaal vorm gegeven aan de Right to Challenge binnen de WMO, waardoor er geen plek voor buurtpartijen in het stedelijke aanbod lijkt te bestaan.
- [BORO Atelier](#) West - Het BORO atelier biedt werk- en leertrajecten voor vrouwen en vluchtelingen. Het is de bedoeling dat zij, met de groei van de onderneming, deelnemers uitzicht kunnen bieden op een betaalde functie binnen het atelier. Het atelier organiseert nu al leer- werktrajecten voor WPI klanten. BORO atelier is van mening dat zij succesvoller zijn bij de werving en de doorstroom van klanten van WPI.
- Plein de Vlucht / [Westside](#) Nieuw-West - Plein de Vlucht is het stukje openbare ruimte voor de deur van Westside. De organisaties Reload the City en ciA willen een nieuw publiek leven aan het plein geven, in een proces samen met bewoners en andere betrokkenen. Westside is een buurtcoöperatie waarin verschillende functies samenkomen waardoor het een grote maatschappelijke waarde heeft. Westside ligt aan de Burgemeester de Vlughtlaan in de wijk Slotermeer, waar het initiatief een goede bijdrage kan leveren aan de leefbaarheid. In de nabije toekomst zijn knelpunten te voorzien met betrekking tot het vastgoed.
- [RecyQ](#) Zuidoost - Afvalscheiding, hergebruik en bewustwording van het belang daarvan: Verscheidene buurtondernemers onder de vleugels van RecyQ hebben de ambitie om met hun Zero waste programma van Zuidoost het meest duurzame stadsdeel maken. Ze hebben hierin een internationale voorbeeldfunctie.
- [Secret Village](#) Centrum [zie 1]

4 Ondernemen in/uit uitkering

De opzet is om mogelijk te maken dat uitkeringsgerechtigden makkelijker aan maatschappelijke initiatieven kunnen bijdragen. Door uitkeringsgerechtigden en statushouders een ruimere vergoeding te laten ontvangen voor hun vrijwilligerswerk en de reiskosten te vergoeden, de sollicitatieplicht – onder voorwaarden - niet boven vrijwilligerswerk te stellen en ontwikkelmogelijkheden zoals het behalen van een startkwalificaties te bieden. Vanuit het Project 'Meer ondernemen' wordt ruimte gegeven aan zogenaamde scharrelondernemers en coöperatief ondernemerschap met behulp van *dedicated teams* van speciaal opgeleide klantmanagers.

Oplossingsduo Ronald Venderbosch (RVE WPI) en Marije Bierlaagh / Karima Arichi (Gebiedsmanager Oost)

Betrokken casussen

- [De Meevaart](#) Oost - De stichting Meevaart Ontwikkel Groep (MOG) beheert voor bewoners belangrijk vastgoed in de Indische Buurt, faciliteert bewonersinitiatieven, biedt werkervaring en scholingsplaatsen en wil de buurteconomie versterken. De Meevaart organiseert leerwerk-trajecten voor bewoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt. Er is behoefte aan ruimte en maatwerk in algemene oplossingen en regels.
- Initiatieven die deelnemen aan de leer- en inspiratiesessies zijn Henrick de Keyser (Zuid), BORO Atelier (West), Tante Tosti (Noord), Tugela85 (Oost)

5 Toegankelijker maken vastgoed

De knelpunten zijn divers: kostprijsdekkende huren, transparantie in de subsidieverlening, verduurzaming van gebruik van panden. Doel is het vastgoed in de stad toegankelijker maken voor maatschappelijke initiatieven door betere dienstverlening, meer ruimte in de regels om eigen activiteiten te ontplooiën en inkomsten te verwerven om de exploitatie rond te krijgen.

Oplossingsduo Juliëtte van den Broek (RVE Vastgoed) en Niels Popma (Gebiedsmanager West)

Betrokken casussen

- [Henrick de Keyser](#) Zuid - Dit buurtgebouw wordt door een kerngroep van bewoners gedraaid, waarbij de mogelijkheid bestaat om als bewoner of professional activiteiten voor de buurt te organiseren. Het initiatief is gericht op het opbouwen van een community. Zelfstandig draaien, zowel vanuit financieel als organisatorisch oogpunt, is het doel.
- Zelfbeheer Buurthuizen Noord - Noord heeft inmiddels 7 zelfbeheer buurthuizen / speeltuinverenigingen die gebruik maken van gebouwen van de gemeente. De buurthuizen lopen tegen een aantal knelpunten aan bij de exploitatie: de dienstverlening rond de verhuur van de accommodatie, de financiering van de accommodatie en bepaalde knellende regelgeving om zelf inkomsten te kunnen verwerven.
- [Westside](#) Nieuw-West [zie 3]

6 Leefbaarheid

Bewoners, overheid, corporaties en andere partijen werken aan het versterken van de leefbaarheid. Regelmatig doen ze dat langs elkaar heen. Bewoners die willen werken aan hun buurt komen in aanraking met gemeente, corporaties of instellingen. Deze partijen beschikken echter niet over flexibel budget om dergelijke initiatieven makkelijk te stimuleren. In de ontwikkelbuurten Noord, Zuidoost en Nieuw-West bestaat het risico dat de planontwikkeling domineert ten opzichte van de initiatieven, wensen en activiteiten die er al zijn op het gebied van leefbaarheid, waardoor de inzet en het potentieel onvoldoende worden benut. De bedoeling is om te koppelen met datgene wat al is in de buurt: Vraaggericht werken aan leefbaarheid, Amsterdammers bij de planontwikkeling betrekken en gebruik maken van lopende (bewoners)initiatieven en leefbaarheidsprojecten.

Oplossingsduo Max van Engen (RVE Wonen) en Frans Vlietman (plv Gebiedsmanager)

Betrokken casussen

- Betreft veel initiatieven